

Råd vid utbrott av skabb inom kommunal vård och omsorg

För att framgångsrikt stoppa smitta krävs rutin för kartläggning, diagnostik, samordnad behandling och rengöring/sanering samt uppföljning. Samverkan mellan verksamhetsansvarig, medicinskt ansvarig sjuksköterska och behandlande läkare är viktig.

Kartläggning

Lista alla exponerade personer på boendet samt personal på den avdelning där skabb har diagnostiserats. Notera eventuella symtom och varaktigheten av dessa.

Diagnostik

Inspektera samtliga personer på boendet samt personal som vårdat dem, oavsett om de har symtom eller inte. Nyttillkommen klåda med hudförändringar inger stark misstanke om skabb. Primärvårdsläkare kopplad till boendet bör involveras. Hudläkare kan behöva konsulteras

Behandling

Behandling och sanering/rengöring samordnas för att minska risken för åter-smitta. Behandling bör vara ordinerad av läkare och ges som två behandlingar med en veckas mellanrum. Tenutex® smörjs på hela hudkostymen. Se patientinformation på sidan 3.

Efter behandling kan det ta 2 – 4 veckor innan klådan försvinner. Behandla med klådstillande samt lokal steroid (grupp III) morgon och kväll i en vecka, sedan trappa ner.

Hos boende som diagnostiserats med skabb behandlas även anhöriga eller andra personer som haft nära fysisk kontakt med den smittade. För personal som diagnostiserats med skabb behandlas även familjemedlemmar/nära kontakter.

Vid smitta i vården rekommenderas att arbetsgivaren tar ansvar för sin personal och bistår med läkemedel. Företagshälsovården kan ibland vara behjälplig. Under behandlingsdygnet kan personalen inte arbeta eftersom basala hygienrutiner inte kan följas (ny insmörjning efter varje handrengöring).

Rengöring/sanering

Den boende bör vistas på enkelrum fram till behandlingen genomförts. Personalen ska tillämpa basala hygienrutiner och dessutom använda handskar och engångsrock med lång ärm och mudd vid vårdkontakt samt vid kontakt med säng, sängkläder och kläder.

Allt som patienten har haft nära kroppskontakt med behöver saneras. Tvätta alla lakan, handdukar och kläder. Tvätt sorteras i säck på rummet, läggs direkt i tvättmaskinen och tvättas i 60° eller i så hög temperatur som kläderna tål. Kontaminera inte ytor där ren tvätt ska läggas. Rengör liftbälten och andra patientnära hjälpmedel. Det som inte kan tvättas, exempelvis ytterkläder, skor och textilklädda möbler, vädras eller packas i plastpåsar minst 3 dygn, helst 5 dygn. Avfall hanteras som vanligt.

Vid eventuell ambulanstransport informeras ambulanspersonal. Vid sjuktransport med taxi bör omvårdnadspersonal medfölja.

Följ städråden i Vårdhandboken och städa med vanligt rengöringsmedel och noggrann mekanisk rengöring.

Efter avslutad behandling och dusch, ge patienten rena kläder och sängkläder. Därefter gäller vanliga basala hygienrutiner.

Uppföljning

Var uppmärksam på fall av nyttillkommen klåda samt klåda som kvarstår mer än 4 veckor efter behandling. Om 10 veckor förflutit och inga nya fall tillkommit bedöms utbrottet vara över.

Patientinformation – Skabb

Bakgrund

Skabb är en kliande och smittsam hudåkomma som orsakas av ett litet kvalsterdjur som är cirka 0,4 mm stort. Kvalstret har förmågan att gräva ner sig i hudens yttersta hornlager och bilda ”gångar”. De vanligaste områdena där man finner dessa gångar är mellan fingrarna, vid handledernas insida, armbågar, fötter, hos män ofta på könsorganen och hos kvinnor kring bröstvårtorna. Symtom är i huvudsak klåda, framförallt nattetid

Smittväg

Skabb smittar vanligen mellan människor vid nära hudkontakt. Risken är liten att bli smittad vid vanliga sociala kontakter, ex handslag. Smittsamheten är stor för personer som sover i samma säng. Skabbdjuret kan inte hoppa, flyga eller förflytta sig i möbler. Vid förstagångssmitta tar det upp till 6 veckor innan klådan börjar. Vid upprepade smitta kommer klådan omedelbart. Klådan kan bli besvärlig, oftast på kvällen och nattetid. Skabben kan leva utanför huden i upp till tre dygn.

Behandling

Behandling sker med Tenutex liniment. Behandlingen sker vid två tillfällen med en veckas mellanrum (se instruktioner nedan). Om skabb uppträder i en familj ska hela familjen och deras nära kontakter behandlas samtidigt.

Klåda efter behandling

Efter behandlingen har många patienter kvarstående klåda upp till en månad. Klådan beror på eksem som skabben orsakat och irritation efter behandlingen. Hydrokortison kan efter behandling användas för att lindra klåda, första veckan två gånger dagligen och sedan en vecka en gång dagligen.

Behandla dig så här

- Tvätta kroppen grundligt. Torka väl.
- Tenutex ska noggrant smörjas in på varje kvadratmillimeter av huden. Applicera och massera utan att gnida för kraftigt över hela kroppen och huvudet (50-60 gram). Glöm inte att smörja in fotsulor, tår, underliv, fingrar och under naglar. Tänk på att ha kortklippta naglar. Om du tvättar händerna, vid exempelvis toalettbesök, matlagning, måste du smörja in dem direkt efteråt. Smörjning upprepas igen efter 12 timmar.
- Ett dygn (24 timmar) efter första smörjningen tvättas hela kroppen.

Tvätt/Städning

- Byt alla kläder som använts. Tvätta använda kläder, handdukar, sängkläder, huvudbonader, handskar, jackor, tofflor etc. Tvätta kläder vid högsta möjliga temperatur eller vädra 2-3 dygn. Kvalsterdjur kan leva utanför huden upp till 3 dygn. Vädra skor och andra kläder som inte går att tvätta.
 - Textila möbler och annat som inte kan tvättas eller vädras, dammsugs eller ställs undan i minst tre dygn.
 - Du ska inte sitta med bar hud i gemensamma stolar med textilier och soffor. Lägg lakan som skydd över textila möbler om de måste användas.
 - Det är viktigt att städa i samband med första behandlingen och behandlingsomgång 2. Använd rengöringsmedel.
-
- Förskolebarn ska vara hemma ett dygn i samband med behandling.
 - Efter 7 dagar upprepas behandlingen och tvätt/städning på samma sätt